

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'— četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Izposredstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana na zahtevno 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po post. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Volitev v trgovsko in obrtniško zbornico za Kranjsko.

Kandidatje nar.-napred. stranke so:

Za srednjo trgovino

(rdeče glasovnice):

Viktor Rohrmann, trgovec in posestnik, Ljubljana,
Feliks Urbanc, trgovec in posestnik, Ljubljana,
Josip Perdan, trgovec in posestnik Ljubljana.

Za malo trgovino

(modre glasovnice):

Ivan Korenčan, trgovec v Ljubljani,
Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani,
Josip Kraigher, trgovec v Postojni.

Za veliko obrt

(rumene glasovnice):

Ivan Bonač, tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Za srednjo obrt

(bele glasovnice):

Ivan Rakovec, tovarnar in posestnik v Kranju,
Ivan Schrey, pekar in posestnik v Ljubljani,
Fran Ksaver Stare, sobni slikar in posestnik v Ljubljani, Sodna ulica.
Lavoslav Bučar, gostilničar in posestnik, Kostanjevica.

Za malo obrt

(zelene glasovnice):

Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani.

Opozarjamo, da morajo ženske volilke v eni ali drugi volilni kategoriji, ki nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja — kar je redek slučaj — same podpisati glasovnico, poleg njih pa tudi kak moški pooblaščenec, ki mora svojemu podpisu dostaviti: pooblaščenec. Tak pooblaščenec more samo za eno volilko podpisati.

Položaj na Hrvaškem.

Ako pregledamo zgodovino političnega razvoja na Hrvaškem v zadnjih desetletjih, tedaj se mora vsak kulturen človek vprašati, kako so take razmere, ki jih uvažajo in udeležujejo na Hrvaškem merodajni krogi, sploh mogoče kje na svetu.

Od hrvaško-ogrske nagodbe dalje razvijajo se razmere v deželi tako, da je še čudno, ako že zdavnaj ni prišlo do popolnega poloma.

Bivši hrvaški ban Khuen-Hedervary je pričel boj z narodom, čutil se je močnega in silnega, ker je imel podpore in zaslonbe pa tudi vspodbude od tam, kjer bi vsakdo pričakoval

mirnosti in treznosti. Ustvaril si je na Hrvaškem na temelju svoje moči takozvano narodno stranko, ki je delala to, kar je hotel Khuen, a Khuen je delal to, kar je hotela Budimpešta. Pod njegovo močjo in vladjo so se v Zagrebu vršile one žalostne protisrbske demonstracije, kjer je na umeten način vzgajeno in splamteno sovraštvo dveh istovetnih narodnosti dovelo do brezprimernih sovražnosti. Khuen je bil tega vesel, ker je videl v boju Srbov in Hrvatov svojo pot prosto in neovirano! Ali početja »narodne stranke« so začela odpirati narodu oči in začel se je oni strastni boj, ki je dvignil vso zemljo, ki je presekala sovražnosti med Srbi in Hrvati. Nasilje je rodilo odpor in Khuen ni mogel z vso svojo oboroženo močjo ubiti duše naroda, ki se je začela šele prebujati. Šel je in nasledil ga je ban Pejačević, stara dobrohotna duša.

In pod njegovim banovanjem se je zgodil oni velpomembni politični preokret, ko je hrvaški narod obračunal s Khuenovo zapuščino, ko je razpršil »narodno stranko« in dvignil na ščit hrvaško-srbsko koalicijo. Prišla je na čelo državne uprave narodna vlada, ki je delala na rešitev bankrotne zemlje. Ali žal, da je politična strast in zaslepljenost izpodkopalala ti vladni tla in od onega trenutka gre na Hrvaškem skokoma navzdol, prišel je v Zagreb kot ban Rakodeczay, ki ni storil drugega nego, da je razpustil novoizvoljeni sabor. Pa kmalu je odšel, prišla je na vrsto era, najžalostnejša in najgusnejša, kar jih pozna hrvaška zgodovina. Bila je to era bana Raucha, človeka brez vsake politične morale, politika brez vsake človeške morale! On je uprizoril v nadi, da bo njegova zaslonba tim močnejša, žalostni srbski veleizdajalski proces v Zagrebu, svetovni škandal brez primere, ko je na zlobne ovadbe, osebna sovraštva predsedelo 53 Srbov po zagrebških ječah dolgo vrsto groznih mesecev, ko je državni pravdnik sukal vsem vrv, ko jih je sodišče obsodilo na visoke ječe, ko pa je nazadnje padlo vse v nič, Srbi so zapustili ječe kot poštenjaki, ki jim je služilo dolgo trpljenje v čast.

Tudi Rauch je odšel in nastopil je Tomašič, ki je bil pravi zavratnež na banski stolici, on ni bil nasilen, ker se je bal odpora, a bil je tem zavratnejši in strahopetnejši! Slučaji Hinkovič in Lorkovič dokazujejo, kako taktiko si je izbral Tomašič, da odstrani one, ki se jih je bal...

Pa tudi Tomašič je šel, šel je v onem trenutku, ko si ni vedel več izhoda iz situacije, ki jo je ustvaril on sam s svojimi predniki. Čutil se je preslabega, a tudi prestrahopetnega, da bi si sploh iskal izhoda. Šel je in iskali so naslednika, človeka brez srca, brez politične morale ki naj razreši ta voz.

In našli so ga v osebi nekdanjega Regimentsschreibernja, pozneje vladnega uradnika in slepo orodje vseh protinrodnih podhvatih Slavka pl. Cuvaja. Komaj je zasedel banski stol, pokazal je, da je njegova politična ideja — nasilje, da je njegov program — boj brez ozira na sredstva in način. Predstavil se je hrvaški javnosti z dejstvom, ki bi bil povsod na svetu nemogoč, razpustil je sabor odredenim potom, dasi govori ustava jasno, da mora cesar ali njegov namestnik osebno razpustiti sabor. Začel je zapirati voditelje naroda, da bi preprečil njih delo med narodom.

Ban Cuvaj je hotel krvi, kar se je pokazalo v sredo v Zagrebu, hotel je izzvati nemire, da potem začne s svojim načrtom! Za-

dnji zagrebški dogodki, ki so v primeri z dogodki in Khuenovi dobi še malenkostni, razkrinkavajo taktiko novega bana, ki dobro ve, da bo vsako nasilje rodilo odpor, on dobro ve, da tudi največje nasilje od strani vlade ne uniči opozicije v hrvaškem saboru, da tudi nove volitve ne prinese nobene večine vladnih mun-kačev. Tega si pa ban želi, ker le na ta način bo mogel uveljaviti ono obliko vladanja, ki so mu jo naročili v Budimpešti. Vlada sam, brez naroda, brez sabora!

Peštanski listi to med vrstami priznavajo. Hrvaški se bliža doba najbrezobznejšega absolutizma, onega absolutizma, ki se bo igral z narodom, ki bo uničil njega gospodarsko in kulturno blagostanje.

Ako pa doseže Cuvaj to, kar so mu diktirali iz Budimpešte, to je vprašanje! Hrvaški narod je odprl oči in dogodki zadnjih let dokazujejo jasno, da je nasilje le prehodno, da je narodov odpor velik in nepremagljiv.

Naj presoja kdo zadnje zagrebške dogodke kakorkoli hoče, ostane mu vendarle prepričanje, da je vrv do skrajnosti napeta. Dijaški spopadi s policijo, preračunjena taktika oborožene moči vse to kaže, da je Cuvaj pripravljen na vse! A ravno tako pripravljen bo tudi hrvaški narod!

Kdo ve, ako pride do novih volitev, ki bi se morale vršiti v aprilu, kdo ve, ako ne bo že na Hrvaškem vplamtel oni odločilni boj med dvema principoma: absolutizem ali pa volja naroda!

Kdo bo zmagal Cuvaj ali narod! Kri je tekla, boj se je začel, prihodnji dnevi pa pokažejo daljni razvitek, ki ga bo prav sodila le bodočnost!

SPLOŠNI PREGLED.

Ministrska kriza v Srbiji. Ker je delamoznost v srbski skupščini onemogočena, je ministrski predsednik Milovanović predložil kralju, da razpusti sedanjo skupščino ali pa da sprejme demisijo celokupnega kabineta. Kralj Peter se nikakor ne more sprijazniti z mislijo, da bi razpustil skupščino, posvetoval se je del časa s predsednikom skupščine Andrijom Nikoličcem, ki je kralju predložil, da je popolnoma nemogoče računati na delamoznost skupščine. Radi tega kralj sprejme oba predloga Milovanoviča, ter razpusti skupščino in sprejme ministrsko demisijo. Novi kabinet se poveri radikalni stranki in pride gotovo zopet na površje bivši ministrski predsednik dr. Nikola Pašić. Pa tudi ta kabinet bo vodil samo nove skupščinske volitve, ter se potem z ozirom na položaj v novi skupščini takoj rekonstruiral. Obe radikalni krili — staro in mlado-radikalci — upajo, da dosežejo pri novih volitvah popolno večino, tako da bodo mogli delati tudi brez samostojnih radikalcev, ki so odrekli svoj vstop v radikalno koalicijo.

Gališki deželni zbor. Dasi se je mnogo trdilo, kako blizo končnega uspeha so že poljsko-rusinska pogajanja glede volilne reforme v gališki deželni zbor, vendar se zatrjuje, da se ravno v načelnih vprašanjih ni doseglo nobenega sporazuma. Zato se tudi gališki deželni zbor več ne snide k zasedanju, temveč bo razpuščen. Ker pa vlada hoče, da se razmere v deželi uredi, hoče sama naredbenim putem uvesti novo volilno reformo in sicer na podlagi razdelitve mandatov za državni zbor, kjer

se je priznalo Rusinom 26 tri četrtine odstotkov mandatov.

Delegacijsko zasedanje. Vsled boleznih ministra zunanjih zadev grofa Aehrenthala se ne bo vršilo letošnje glavno zasedanje delegacij že meseca februarja, kakor se je prvotno projektiralo. Koncem aprila se sestane delegacija h kratkemu zasedanju, kjer bo sklepala o kratkoročnem proračunskem provizoriju.

DNEVNI PREGLED.

Boj za trgovsko-obrtno zbornico se že začne. Naši pristaši osobito na deželi morajo biti za boj radi volitev v trgovsko-obrtno zbornico od danes naprej že pripravljeni. Vsak dan je pričakovati, da se začne dostavljati po pošti glasovnice in legitimacije. Ta trenotek je tem važnejši, ker imajo že vsi kaplani in župniki zavahane rokave in pripravljene »štebalece«, da bodo hiteli po hribih in dolinah za glasovnicami. Kakor se zatrjuje v klerikalnih krogih, ki stoji jako blizu tukajšnjemu poštnemu oskrbniku Štruklju, se bodo glasovnice in legitimacije dostavljale najkasneje v ponedeljek ali v torek t. j. 5. in 6. t. m. Na delo torej, da nas ne prehitijo nasprotniki!

Najnovejši atentat klerikalcev na obrtnike. Klerikalci so po vseh deželah in povsod tista politična stranka, ki gleda samo na to, da bi se farovžem dobro godilo in da bi šla v klasje njihova klerikalna politika. Kmetje, delavci in obrtniki so le toliko časa dobri, dokler to njim prav pride in njim prav kaže. Zato ni čudno, da skuša klerikalna stranka po celem svetu zaslužiti vse posvetne stavove in jih ali popolnoma uničiti, ali pa spraviti v tako odvisnost, da nimajo nobene samostojnosti več. Taki so tudi naši klerikalci. Knjigovsko obrt so v Ljubljani uničili. Vse so spravili v svojo »Katoliško tiskarno«, naši obrtniki pa so šli beračit. V prihodnjih dneh bomo že še več o tem pisali, za danes bi le radi približali najnovejši atentat, ki so ga napravili klerikalci — obrtnikom. Dr. Lampe in klerikalna večina je v deželnem zboru sprejela predlog, da se ustanovi deželna mesnica. Jasno je kot beli dan, da bo ta mesnica samo za tiste kaj vredna, ki bodo v njej gospodarili. Zgube bodo plačevali vsi davkoplačevalci, tako konsumentje kot producentje. Največ škode bodo imeli na seveda obrtniki, mesarji ki bodo morali s svojo obrtjo kratkoma prenehati, osobito če bodo — kakor je Lampe trdil v deželnem zboru — v deželni klavnicni delali — kaznjenci iz prisilne delavnice. Čudimo se res klerikalcem, da se potem še upajo vabiti obrtnike, da naj z njimi volijo v trgovsko-obrtno zbornico. Da se Kregar za klerikalce poganja, je umevno. On je obogatel od cerkvenih lestencev in svetilnikov. Če bi se on za farovže ne gnal, bi moral to obrt opustiti. Vsi drugi obrtniki, razven Kregarja, pa nimajo od klerikalcev drugega pričakovati kot škode in svoje smrti.

Dopolnilne volitve v obrtno sodišče in narodno napredno delavstvo. Prihodnjo nedeljo dne 11. t. m. se vrše dopolnilne volitve v obrtno sodišče in sicer za skupino veleobrti in skupino male obrti delojemalcev. Kakor znano so potrebne v I. skupini (veleobrti) ožje volitve med socialnimi demokrati in klerikalci, v drugi skupini (male obrti) pa ožja volitev med naprednjaki in socialnimi demokrati. Včeraj je imel centralni volilni odbor delavstva narodno napredne stranke sejo, v kateri se je sklenilo

LISTEK.

J. BARBEYD' AUREVILLY:

Maščevanje žene.

(Dalje.)

Nisem slutila, da bdi pod tem skalovjem vulkana. Živela sem v snu, kakor pred rojstvom, en sam pogled moža pa me je prebudil v življenje in me z ognjem krstil. Don Esteban, Marquis de Vasconcellos, portugalskega plemena, nečak vojvode, je prišel na grad; in ljubezen, o kateri sem slutila le po par mističnih knjigah, je prepadla moje srce, kakor preпада orel dete, ki kriči, ko ga odnaša... tudi jaz sem kričala. Nisem bila za stonj Španka iz stare familije.

Moj ponos se je ustavljal temu, kar sem čutila v navzočnosti dona Estebana, ki se me je polastil z nepremagljivo silo. Rekla sem vojvodi, naj ga odstrani pod eno ali drugo pretezo, pripravi, da zapusti grad kar najhitreje mogoče... da sem zapazila njegovo nagajanje k meni, kar je pomenilo razžaljenje.

Don Christoval pa je odgovoril kakor vojvoda de Guise na opomin, da ga namerava Henrik III. umoriti: »Ne bo si upal! Izživljanje usode je to bilo, ki se je maščevala in izpolnila. Ta beseda me je vrgla Estebanu v naročje...

Ustavila se je za trenotek in on jo je poslušal, ko je pripovedovala v izvoljeni govori, ki je pričala sama na sebi in morala razpršiti vsak dvom o tem, kar je bila: vovodinja Sierra Leone. In vlačuga iz bulvara se je bila popolnoma umaknila. Prišeci bi mogli, da je bila odložena maska, ki je pokrivala

pravi obraz in pravo osebo. Neukrotljivo telo je postalo sramežljivo. Med govorom se je bila ogrnila v ogrinjačo, ki je ležala za njo na zofi. V njene gube je zavila »proklete prsi«, kakor jih je imenovala in ki jim ni prostitucija ugonobila njih popolne zaokroženosti in deviške bujnosti. Celo njen glas je izgubil rezkost iz ulice... morebiti je bilo le varanje, doseženo s povestjo, vendar se je zdelo Tressigniesju kakor da bi imel ta glas čist zvok — kakor da bi zopet dobil svoje plemstvo.

»Ne vem«, je nadaljevala, »ako so druge žene meni enake; vendar ona neverjetna ošabnost dona Christovala, ona mirna in zaničljiva beseda: Ne bo si upal! nasproti možu, ki sem ga ljubila, me je razžalila zanj, ki se je bil že polastil globin mojega bitja kakor bog.

»Dokaži mi, da se upaš!« sem mu rekla še isti večer in mu priznala ljubezen. Pa ni bilo niti treba. Esteban me je oboževal od prvega dne, ko me je bil ugledal. Najina ljubezen se je tako naenkrat razvnela kakor dva strela, ki sta zaeno oddana in oba smrtno zadeneta. Spolnila sem svojo dolžnost kot španska soproga, ko sem svarila moža. In kot žena mu končno nisem bila več dolžna kot svoje življenje; in to bi mi bil resnično vzel, ko bi bila pokazala donu Estebanu vrata in ga zagnala iz gradu, kakor sem hotela. Pri besnenju razvnetega srca bi bila na tem umrla, ko bi ga več ne videla, in izpostavila sem se bila tej strašni nevarnosti. Ker pa me on, vojvoda, moj soprog, ni razumel in se je poučil tako zvišenega nad Pasconcellos in je smatral za nemogoče, da bi si drznili povzdigniti svoj pogled in svoje čiščenje k meni, nisem tirala zakonskega terorizma dalje ljubezni nasproti, ki sem bila v njeni oblasti... Nočem posku-

šati, vzbuditi vam natančno predstavo te ljubezni... Morebiti bi mi niti vi ne verjeli... Pa kaj mi je natem, kaj si boste mislili! Morete mi verjeti ali ne, bila je to deviška in strastna ljubezen obenem, viteška, romantična, skoro sveta, skoro mistična ljubezen. Res sva bila stara šele dvajset let in iz dežele Bivarov, Ignacija Loyole in svete Terezije.

Ignacij, ta vitez svete Device, ni ljubil nebeške kraljice čisteje, kakor je Vasconcellos ljubil mene; in jaz sem občutila zanj nekaj, kakor ljubezensko zamaknjenost svete Terezije do nje nebeškega ženina.

Zakonolomstvo! Pui! Ali sva mislila na to, postati prešestnika? Srca so bila tako visoko v naših prsih, živila sva v ozračju tako zvišenih in nadzemskih občutkov, da nisva čutila nikakih čutnih poželenj navadnih ljubimkani. Kako dolgo bo trajalo tako duševno razpoloženje? Ali je bilo sploh mogoče, da bi obstalo? Nisva li nevedoma igrala za človeško kreaturo najnevarnejšo igro in ne bila bi v gotovem času strmoglavljena iz neomadeževanih višin?...

Esteban je bil pobožen kakor svečenik, kakor portugalski vitez iz časov Albuquerquea; jaz gotovo nisem bila toliko uredna, kakor on ali stavila sem vanj in v čistost njegove ljubezni tako zaupanje, da užgala čistost moje.

Bila sem v njegovem sruu kakor Mati Božja v zlati dolbini, z lučjo ob nogah — z večno lučjo. Mojo dušo je lubil, za moje duše voljo...

Bil je one vrste ljubimec, ki hočejo ženo, ki jo obožujejo, veliko. Hotel me je plemenito, heroično, udano kakor veliko gospo iz časov, ko je bila Španija velika. Raje je videl lep čin, ki bi ga izvršila, kakor da bi se valjal z mano, telo na telesu! Če bi se angeli mogli ljubiti

pred tronom, morali bi se tako ljubiti kakor sva se midva ljubila... Bila sva tako drug v drugem, da sva preživela veliko ur skupaj, roko v roki, oko v očesu, v stanu vse izvršiti, saj sva bila sama, vendar tako blažena, da sva bila brez želja. Mnogokrat naju je bolela ta prevelika sreča, ki naju je preplavljala in ki je bila tako intenzivna, da sva si želela smrti; oba sva razumela takrat besede svete Terezije: »Umiram hrepenenja, po smrti!« ko so jo zapustile moči in je v neskončnem hrepenenju podlegla, da bi toku svoje brezmejne ljubezni dala z uničenjem posode in s smrtjo neomejeno pot. Danes sem najnižji med propagandami; ali pa mi boste verjeli, da se takrat Estebanove ustnice niso nikdar dotaknile mojih in da mi je poljub, ki ga je bil izročil vrtinci in od katere sem ga sprejela oropal skoro zavednost? V nižinah brezdnja, v katerega sem se prostovoljno strmoglavila, se natanko spominjam v svojo muko vseh nebeško prelestnih naslad one čiste ljubezni, v kateri sva živila, popolnoma potopljena v nji, daleč od sveta in kjer je bila nedolžnost te božanske ljubezni tako na dlani, da je mogel Christoval brez truda spoznati, kako sva se oboževala. Živila sva z očmi v nebesih. Mogla bi bila zapaziti, da je bil stekel od ljubosumnosti, in kake ljubosumnosti! Edine, ki je je bil zmogel: ljubosumnost ponosa. Ni nas presenetil; le tisti so presenečeni, ki se skrivajo.

Nisva skrivala. In zakaj tudi! Bila sva tako čista, kakor plamen ob belem dnevu, ki je videti kljub solnčni svetlobi; sreča pa je prekipela premočno v nas, da bi mogla ostati neopažena; in vojvoda je vse videl! Res, Esteban se je bil upal! In jaz tudi!

(Dalje.)

sporazumno z zastopnikom izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke, da se v II. skupini (male obrti) **narodno-napredno delavstvo sploh ne udeleži in da prepušča to skupino brez boja socialnim demokratom, osobito radi tega, ker na klerikalne glasove pod nobenim pogojem ne bi reflektiralo.** V I. skupini (veleobrti) pa bodo šli narodno-napredni delavci v boj za socialno-demokratske kandidate in proti klerikalnim. Na ta način je upati, da bodo klerikalci pri letošnjih dopolnilnih volitvah v obrtno sodišče izšli na celji črti poraženi.

Ali je to mogoče? Mestno ljubljansko občino reprezentira na zunaj ljubljanski župan. Samo ob sebi umljivo zastopa tudi on vse mestne zavode, katerih nujna dolžnost je, da vse reprezentančne stvari izvršujejo le po svojem vrhovnem šefu — županu, Lecijski ravnatelj, ki se je za časa Laschana privadil, da je občeval direktno z deželno vlado in z drugimi oblastmi, je menda prezrl, da je bil za ljubljanskega župana že instaliran dr. Tavčar; kajti sicer bi se nam zdelo nemogoče, da bi šel preko župana in brez vednosti župana pokloniti se kot ravnatelj mestnega liceja in v njegovem imenu novemu deželnemu glavarju dr. Sušteršiču. Macher menda res misli, da je mestni licej — zavod vzdrževan s tolikimi denarnimi žrtvami naprednega mesta — tista lestvica, po kateri le navidezno napredni ravnatelji plezajo v končni raj klerikalne sreče: ravnateljska mesta na državnih srednjih šolah.

Kdo je kriv zagrebskih dogodkov. Hrvaška banica, ki pa ne zna hrvaško, pohaja jako rada v vesele družbe posebnih med mlade ljudi. Veselila se je že plesa hrvaške akademične mladine, ki se vrši te dni v Zagrebu. A dijaki niso hoteli razumeti teh njenih misli, ter niso povabili na ples niti bana ni banice. Ta je pozneje namignila, da bi rada prišla na ples, a plesni odbor se ni zmenil za to, ker dijaki se morejo tudi brez banice zabavati. Ko se je pa vršila dijaška skupščina, hotela je pokazati svojo jezo in udeležila, da se je izvršil napad na dijače! To je jasna slika razmer na Hrvaškem. Ker banica ne sme na ples, mahajo policaji s sabljami po dijakih, zapirajo in uničujejo eksistence. Take razmere so pač mogoče le na Hrvaškem in nikjer drugje.

Vprašanje na gospoda kneza Windischgrätz. V Planini pri Rakeku prede klerikalcem huda pri občinskih volitvah. Tamošnje ljudstvo se je naveličalo županovanja ondotečnega župnika Riharja in se odločilo, da se z občinskim premoženjem ne bo več tako gošpodarilo kot dosedaj. Splošna ljudska volja je, da pridejo drugi ljudje na krmilo občine in sicer ljudje, ki bodo imeli srce in ljubezen za ljudstvo in ki bodo tudi umeli in hoteli pametno gospodariti. Klerikalna stranka pa je v nevarnosti, da izgubi planinsko občino in zavedajoč se, da jo na pošten način ne obdrži, je začela rabiti v boju zanj nepoštena sredstva. Dosegla je, da so se volitve dvakrat preložile. 10. t. m. se pa imajo vendarle vršiti volitve. Sedaj pa vidimo, da se je začela v boj spuščati tudi graščina. Dva graščinska uradnika in več graščinskih gozdnih čuvajev noč in dan agitira med kmeti. Da bi samo pošteno agitirali, bi ničesar ne imeli proti temu. A graščinski uslužbenci kneza Windischgrätz izsiljujejo iz kmetov pooblastila. Pretijo jim na vse mogoče načine in lažejo jim, da gre za graščinske koristi. Posebno čudno se zdi kmetom, da se za kneza Windischgrätz tako poteguje zloglasni občinski tajnik iz Rakeka, kar zelo čudno luč meče na graščino. Ker se nam zdi, naravnost nemogoče, da bi graščinski uslužbenci vse te nezakonitosti delali in tak nedopusten pritisk izvajali z vednostjo kneza Windischgrätz, si dovoljujemo njega na te okolnosti opozoriti in ga vprašati, če je pripravljen zaukazati svojim uslužbencem, da ne kratijo planinskim kmetom političnih pravic in da prenehajo z nasiljem, ki so ga začeli izvajati nad njim?

Himen. V Idriji se je poročil včeraj g. Fr. Pirc z gđ. Mici Trohovo. Vrlenu Sokolu in zvesti Sokolici: bilo srečno.

Ironija usode. Zagrebški socialno-demokratski dnevnik »Slobodna riječ« objavila članek pod naslovom »Svoboda tiska«, a državno pravdnštvo je zaplenilo ves članek, pustilo je le par brezpomembnih vrst. Res lep dokaz, kako sodi o svobodi tiska novi ban Cuvaj s svojimi oporodami!

Preizkušnja obrtnih vajencev priredi dne 3. marca t. l. ob 9. uri dopoldne obrtna zadruga na Bledu v pisarni zadr. bolniške blagajne na Bledu, Mlino 3. — Vsi vajenci, kateri so učno dobo dovršili in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo pismeno prošnjo na obrtno zadrugo na Bledu, katera je koleka prosta. Prošnjo ima podpisati tudi učni mojster in se mora najpozneje do 24. februarja t. l. doposlati. Vajenci, kateri so člani obrtne zadruge na Bledu, vplačajo obenem s prošnjo znesek K 5 kot pristojbino; vajenci od mojstrov, kateri niso člani zadruge pa imajo vpsolati K 12 kot pristojbino za preizkušnjo. Tudi obrtni pomočniki, kateri še nimajo te preizkušnje in imajo že učno izpričevalo, se sprejmejo k preizkušnji. V tem slučaju so pristojbine enake ter se ima učno izpričevalo prošnji priložiti. Ta preizkušnja je za vsakega rokodelca zaradi tega potrebna, ker brez te svoj čas ne dobi obrtni list za samostojnost mojstra brez ozira na to, ali se je učenec učil v takem okraju, kjer obstoji obrtna zadruga ali ne. Ako je bil učenec dolžan obiskovati obrtno šolo priložiti se ima prošnji tudi izpričevalo obrtne šole.

Vzorni lovci. Sodišče v Ajdovščini (Goriško) je zasledilo veliko lovsko tatvino. Najemnik občinskega lova v Čavnu je bil baje v zvezi z divjimi lovci z Dola. Ti so streljali srne po državnem gozdu in jih nosili na lovišče onega najemnika. Preiskali so več sumljivih reči in več sumljivih lovcev je v preiskovalnem zaporu. Prve dni leta mi je pravil ugleđen lovec: »Včeraj sem bil z družbo na Sturskem lovišču pri Vipavi«. V lovišču je bil gams. Naši brezvestni lovci so streljali brez pomisleka nanj. Žival je ušla. Nekdo je slišal najin pogovor in rekl: »Tudi naši lovci so te praznike v Čavnu streljali gamsa, ali šibre ga

niso podrle, ubežal je.« Res hvalevredni so taki lovci, ki s šibrami streljajo gamse, in še to v prepovedanem času!

Sulčja lov je v letošnji sezoni, kakor nam poročajo od vseh strani, skoro povsod tako slaba, kakor že dolgo vrsto let ne več. Četudi zlasti januar ne šteje med prve sezonske mesece, pa bi bilo vendar pričakovati vsaj količkah dovoljnih rezultatov. A niti skromnih uspehov ni, in to čisto v revirjih, ki so slove samo kot dobri, ampak kot zelo dobri in izvršni. Vzrok tiči brezdvomno v tem, da je bilo lansko poletje s svojim mnogo mesecev trajajočo sušo zelo neugodno za ribarstvo, posebno pa v tem oziru, da so razne upravičene in neupravičene dvozone vidre izloville vse kotanje do zadnjega repa. Od septembra do božiča smo imeli zopet povodnji, in vsled njih kalne, za trnarski šport neugodne vode.

Jadranska banka v Trstu v zvezi z gosp. Petrom in Jurijem Liebmannom je dobila uradno dovoljenje, da ustanovi »jadransko pivovarniško akcijsko družbo«, ki prevzame v obrat pivovarno in sladarno v Senožečah, ki je bila ustanovljena že leta 1820.

Samomor. V Cerknici se je v svojem stanovanju obesil 75letni užitkar Zgonc na svoj hlačni jermen.

Samomor štirinajstletnega dekleta. Iz Zagreba poročajo: V četrtek popoldne se je umrtila v Granešini poleg Zagreba štirinajst let in pol staro dekle Dragica Gregeli. Izstrelila si je iz svojega malega samokresa v glavo pet strelcev, prepeljala so jo v bolnico, kjer je na večer umrla. Zapustila je pismo, v katerem trdi, da je preveč ljubila v svojem življenju, da pa ni dosegla svojega cilja in gre zato prostovoljno v smrt. Mlada samomorilka je imela v Zagrebu razmerje z nekim dijakom, zato so jo stariši poslali v Granešino k nekemu sorodniku, kjer bi naj pozabila svojo nesrečno ljubezen. A dekle je postajalo vedno bolj sentimentalnejše, dokler ni včeraj končala svojega mladega življenja.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu januarju 1912 je 560 strank vložilo 206.049 K 42 v, 462 strank dvignilo 194.292 K 94 v, 18 strankam se je izplačalo posojil 56.900 K. Stanje hranilnih vlog brez kapitaliziranih vložnih obresti 5.079.244 K 20 v, stanje hipoteknih posojil 3.352.780 K 98 vinarjev, denarni promet 606.745 K 35 v.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu prosincu 1912 je 204 strank vložilo 113.222 K 59 v, 322 strank dvignilo 137.547 K 61 v, 16 strankam se je izplačalo posojil 75.280 K, denarni promet 654.047 K 69 v.

LJUBLJANA.

Prijateljem Sokolstva! V sled zahteve c.k.r. deželnega šolskega sveta je vladni komisar mestne občine ljubljanske prepovedal nena doma telovadnima društvoma »Sokol I.« in »Sokol II.« v Ljubljani uporabo šolskih telovadnic. S tem sta postavljena na cesto dve društvi, kojih vstrajno in smotreno delo za procvit in napredek sokolske ideje mora slovenska javnost priznati. Obe društvi sta pokazali tekom kratkih dob svojega obstanka toliko življenske zmožnosti in energije, da nam ni moči misliti v tem preusodnem trenutku, da bi ju mogla slovenska napredna javnost prepustiti pojinu. Ako postane telovadnima društvoma »Sokol I.« in »Sokol II.« trajno onemogočena gojitev pango njihovega delovanja — namreč telovadbe, je gotovo, da jima je s tem izpodrežana življenska nit, in da sta obsojeni na hiranje in umiranje. Prepričani smo, da slovenska napredna javnost tega ne bo dopustila in s svojo znano poštrevovalnostjo in ljubeznijo do sokolske misli omogočila, da si društvi, ki ju je za božične praznike vrgel sovražni sistem na cesto, postavita čimprej lastni dom. Na božično nasilstvo odgovori slovenska napredna javnost s tem, da nakloni čim izdatnejša novoletna darila društvoma za zgradbo »Sokolskega doma« društev »Sokol I.« in »Sokol II.« — Prosimo, da se blagovolijo prispevki pošiljati za »Sokola I.« blagajniku g. R. Rozmanu, Ljubljana, Janez Trdinova ulica 8 (Zveza sl. združenj); za »Sokola II.« pa blagajniku Francetu Marnu v Ljubljani. Mestni trg (tvrda Fr. Ks. Souvan). — **Telovad. društvi »Sokol I.« in »Sokol II.« v Ljubljani.**

Sulec pa raca sredi mesta v Ljubljani. Dne 20. januarja se je v Ljubljani ob Francem nabrežju premetaval sulec po vodi. Nabralo se je mnogo radovednih ljudi na obrežju. Kmalu so zapazili, da plava mlada divja raca po Ljubljani in da jo lovi in zalezuje sulec. Kajpada ropar ni vedel, da stanuje na bredu lovec in ribič Josip Maček. Ljudje so ga opozorili na ribjega tatu. Maček je vzel svoje orožje in v kratkem je bil ribji ropar v Mačkovih krempljih. Tako si ni mogel privoščiti sulec race, pač pa Maček sulca.

Tujci v Ljubljani. Dne 1. svečana: Avrelia Vrežec, uč., Krško. — Avpusta Kolnik, učiteljica, Radeče. — Leontina Murgel, učiteljica, Kočevje. — Fran Kavčič, učitelj, Ambrus. — Stanko Golob, Novo mesto. — A. Algod, profesor, Maribor. — Slava Trampuš, učiteljica, Vrbovo. — Josip Dolinar, trgovec, Poštojna. — R. Pawel s soprogo, trgovec, Karlovi vari. — G. Eger s soprogo, industrijec, Železniki. — E. del Moro, ravnatelj, Beljak. — Lilly Ekel, soproga okraj. glavarja, Logatec. — Ivan Jereb, trgovec, Gorenjavas. — A. Milavec, trgovec, Gorica. — F. Oblak, trgovec, Cerkno. — M. Binig, polkovnik v pok. z družino, Gradec. — Janko Hočvar s soprogo, Novo mesto. — Zagorski, Zagreb. — Freytag, Schwarz, Horvat, Rossauer, Higl, Pick, Sperling, potniki, Dunaj. — W. Vogl, tovarnar, Ried. — Karel Tschurn, nadzornik Avstrogrške banke, Dunaj. — Ivan Cegnar s soprogo, c. kr. dež. sodni svetnik, Rovinj. — F. Grünhut, trgovec, Wandsdorf. — Paul Hofer, Hagen na Westfalskem.

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

PROSVETA.

Slovensko gledališče. V četrtek zvečer se je ponavljala skoro pred prazno hišo Cankarjeva »Lepa Vida«. Boljši nego prvič je bil g. Skrbinšek, ki se je skušal sicer premočovati, a vendar ni še pogodil onega skoraj dihaločega občutja, ki je to Cankarjevo delo. — V petek popoldne se je uprizoril »Revček Andrejček«, ki je skoro napolnil gledališče. Vloge so bile skoro vse nanovo zasedene, gg. Peček, Drenovec, Bukšek in ostali so prav čedno igrali. G. Verovšek je v ti vlogi star priznan znanec. Gdč. Wintrova je bila prav dobra. Za zabavo pa je v prvi vrsti skrbel g. Povhe, ki si ni pustil zmakniti prilike, da ne bi odprl vse registre svoje komike. — Zvečer se je pel in igral a to oboje prav površno, deloma pa tudi malo preveč »Revizor« mogoče je sramoten obisk uplival na igralce in pevce, da so igrali bolj v svojo zabavo, nego občinstva.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v soboto zvečer se zaradi planinskega plesa ne igra. — Jutri, v nedeljo popoldne ob 3. uri popoldne se igra pri nizki vstopnini ljudska igra s petjem in godbo »Deseti brat« (za lože par). Sodeluje orkester. Pojo gđ. T. Thalerjeva, g. Jos. Križaj, g. Jos. Plut, g. Skrbinšek in operni moški moški zbor. Izvajajo se pevske točke Lavoslava Pahorja. Zvečer se igra prvič H. Bahra izvrstna, jako zabavna in duhovita veseliga »Koncert« (za nepar). — V veliki lirski operi »Rusalka« gostujeta gospa A. Kramperova in gđ. Mar. Peršlova, člen mestnega gledališča v Poznaniu. To prekrasno opero je po vzoru Narodnega divadla v Pragi in Brnu izrežiral g. Fran Kramper. — V V. Parmovi operi »Čarične amaconke« se bodo izvajale prvič nove pevske in orkestralne točke našega komponista, ter se opereta uprizori po vzoru Narodnega kazališča v Zagrebu. Veliko tenarsko partijo poje prvič g. Lj. Iličič, veliko sopransko partijo Helene poje gđ. T. Thalerjeva, vlogo Olge pa ga. pl. Foedrantspergova.

Dramatičnim društvom na znanje. Zopet prihajajo razna društva s prošnjami, da bi jim gledališče posodilo za veselice in maškade ter plesne razne gledališke obleke. Ponavljamo, da za plesne in maškadarne veselice kostimov sploh več ne posojamo, ker se preveč pokvari. Posojamo jih pa za dramatične predstave, seveda proti odškodnini. Takisto posojamo igre in muzikalije le proti odškodnini, ki jo je poslati naprej. V čitanje in izbiranje iger ne razpošiljamo, nego se odzivljamo le prošnjam, ki navajajo izrečno naslove iger. Več društev vzlic pozivom ne vrne izposojenih iger in knjig ter tudi ne plača takse. Dotičnim društvom se na njih nove prošnje sploh ne bo odgovarjalo, dokler ne vrnejo našega materijala. **Ravnateljstvo slovenskega gledališča v Ljubljani.**

Letopis »Matiče Slovenske«. P. n. gg. ljubljanski Matičarji, ki reflektirajo na Letopis za 1911, ga dobe pri tvrdki Iv. Bonač v Ljubljani. Naj se blagovolijo potruditi tja.

Na literarnem sestanku, ki se je vršil 29. januarja v Matici Slovenski, je referiral g. prof. Kobal o najnovejšem spisu Fr. Meška »Črna smrt« ter naglašal 1. Kako mora v umetni bitti neko razmerje med ekspozicijo in nje izvedbo, oziroma kako je treba harmonija dela v celoti, 2. kako mora v zgodov. beletristiki zgodovinska snov postati meso in kri pisateljeva, 3. kako je neprimerno pošasti slikati kot realne pojave, ki delujejo na cele pokrajine. — G. Cvetko Golar je referiral o I. zvezku Mencingerjevih Izbranih spisov ter kazal na prepad, ki ga vidimo med prvimi Mencingerjevimi spisi in med današnjo literaturo. Knjigo bo uvaževala literarna zgodovina. — Debate so se udeležili poleg referentov gg. Iličič, Koder, dr. Šlebinger, Vesenjaj, Wester in Oton Zupančič.

Jugoslovanska Enciklopedija. (Iz seje znanstvenega odseka Matice Slovenske, ki se je udeležil tudi tajnik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti prof. Manojlovič). 1. Za literaturo, pravo in umetnost so slovenski biografski in stvarni abecedariji gotovi in natisnjeni; za geografijo, zgodovino in ostale realije so rokopišno gotovi; sestaviti jih bo treba še za jezikoslovje, folkloro in »sredstva prosvete« (tiskarstvo, žurnalistika itd.) Za jus se je že pričelo deliti spisovanje članov. — 2. Format Enciklopedije bo velik leksikonski format (več zvezkov), tisk dvostolpcen. Vsaka vrsta enega stolpca se bo honorirala s 5 v, kar nada na stran 7 K 50 v. Redaktorji dobe tudi primerne honorarje. — 3. Enciklopedija bo segala do l. 1910. — 4. Članki bodo ali generalni (splošno pregledni z več stolpci), glavni (en ali več stolpcev, a z omejenim predmetom, n. pr. Vodnik, Prešeren, Ljubljana), obični (20—50 vrst, n. pr. Celje, Savinja) in beležke (par vrstic). — 5. Porednost se bodo mogle določiti šele tekom izdelovanja, provizorno podrobnejše navodilo za strokovne urednike in pisatelje pa je že izšlo v tisku.

Odbor Muzejskega društva za Kranjsko naznanja, da se vrši dne 14. t. m. ob 6. uri zvečer redni občni zbor v deželnem muzeju.

Veda, dvomesečnik za znanost in kulturo. V Gabrščkov goriški založbi je izšel prvi sešitek drugega letnika »Vede« z naslednjo vsebino: B. V. Zimski dnevi v Petersburgu; Ferd. Seidl: Mehanika duševnega delovanja; Dr. Drag. Lončar: Adolf Fischhof; Milko Brezigar: Konjuktura, kriza in depresija; dr. Jos. Vošnjak: Jugoslovanski spomini; The Slave Scholar: Angleška knjiga o južnih Slovanih. Ivan Prijatelj: Iz življenja kranjskega literata. Pregledi in referati. Ta zbornik strogo znanstven in napreden toplo priporočamo, naroči se v Gorici pri Gabrščku in stane na leto 8 K.

Sokolski Vestnik župe Ljubljana I. II. 1. 4 zv. ima sledečo vsebino: K petdesetletnici dr. J. Vanička, načelnika češke in slovanske sokolske zveze; stališče Sokolstva napram vladnim prepovedim; proste vaje za III. slovenski vsesokolski zlet l. 1913 z obširno razlago; orodne tekmovalne vaje za praški zlet l. 1912,

zvezine in župne vesti; politična kronika in razno. — Kdor bi prihodnje dni izmed članov društev župe Ljubljana I. ali naročnikov lista ne prejel, naj ga takoj reklamuje pri Sokolu I.

Slovenska žena. Glasilo slovenskih žen; urednica Marica Šega. Izšla je prva številka novega slovenskega glasila žen z naslednjo vsebino: Slovenska žena. Alice Salomon: Pregled ženskega gibanja v preteklem letu 1910/11. A. Askere: Natalija. Utva: Jadrnice. Kmetarija: Nekaj besed. Vera V.: Sabška kraljica francoske revolucije. Mara Tavčarjeva: Oj barčica. Mara Tavčarjeva: Zdravilo. Mara Tavčarjeva: Čarovna roža. Marica Milič: Papirote vrečice v kuhinji. Listek. Prvemu zvezku je pridejana slika gospe dr. Tavčarjeve. List stane na leto 8 kron, za učiteljice, dijakinje 6 K. Naroča se v Spodnji Šiški št. 208.

Srpsko kralj. narodno pozorišče (gledališče) je izdalo pravkar svoj letopis za 1909/10 in 1910/11. Beligradsko gledališče ima poleg vladne intendance še ravnatelja, vseučil. prof. Milana Grota, dramaturga, prof. Mil. Predića, tri režiserje, dva kapelnika, 24 stalnih, 12 rednih, 12 začasnih in 11 »pripravljalnih« članov (igralcev in igralk), 22 muzikov, 1 arhitekta, 1 advokata, 2 zdravnik, 1 inšpektorja, 2 arhivarja, 10 dekoraterjev, 7 slug, 2 vratarja, 2 rekviziterja, 11 raznašalcev, 3 garderobarje, 4 garderobarke, 4 oblačilke, 2 razsvetljevalca itd. V sezoni 1909/10 se je igralo 11 mesecev, od 15. avgusta 1909 do 25. junija 1910. V tej dobi je bilo 233 predstav (med temi 6 predstav tujih družb in 6 predstav v Skoplju in Leskovcu). V teh 233 predstavah je bilo 161 večernih in 72 popoldanskih; 9 tujih novitet, 5 izvirnih novitet, 66 predstav srbskih iger, 167 predstav tujih iger. Največkrat so igrali: Rostandovega »Orliča« (11krat), Shakespeareov »Sen letne noči« (10krat), Meyerja Foersterja Vilj. »Stari Heidelberg« (9krat) Stanojeviča Ilije »Djordjosa posla« (8), Stankovića Borisl. »Koštan« (8), Bernsteinovega »Samsona« (5krat). Vsega skupaj so igrali 128 raznih iger. Na Vidov dan sta bili 2 brezplačni predstavi, prva ob 10. dop. za vojae, druga ob 5. pop. za meščane. Koncertnih večerov je bilo 12. Statistika dohodkov od 15. avg. 1909 do 25. junija 1910 kaže: skupni dohodek srbskih predstav 34.653 din. (povprečno 550 din, vsaka predstava srbske igre) in skupni dohodek tujih predstav 100.584 din. (povprečno 636 din, vsaka predstava tuje igre). Skupni dohodki vseh predstav so znašali 153.238 dinarjev. — V sezoni 1910/11 se je igralo 11 mesecev, od 6. avgusta 1910 do 19. junija 1911., 242krat. Med temi 242 predstavami je bilo 146 večernih in 91 popoldanskih predstav; 7 tujih in trije izvirnih noviteti; 74 predstav srbskih in 168 predstav tujih iger. Največkrat so igrali: francosko dramatičnizacijo »Ane Karenine« (10), »Gospo s kamelijami« (9), Bissonovo »Gospo X« (Neznanko) (6), »Sen letne noči« (5), Vsega skupaj so igrali 113 komadov. Na Vidov dan sta bili zopet dve predstavi brezplačni: prva ob 9. dop. za vojae, druga ob 3. pop. za meščane. Koncertnih večerov je bilo 10. Pojo razna društva in pevske šole. Od 17. maja do 2. junija je gostovala opera kralj. zem. kazališta iz Zagreba ter je uprizorila v 15 predstavah 9 raznih oper in 1 opereto. Teh 15 predstav je neslo 32.767 din. Statistika dohodkov kaže: 45.194 din. skupnega dohodka srbskih predstav in 99.019 din. skupnega dohodka tujih predstav, skupaj 144.213 dinarjev. V proslavo 40letnice Narodnega pozorišča v Belgradu je dovolil kralj Peter 1000 dinarjev kot nagrado za najboljšo izvirno dramo (brez omejitve značaja in snovi iz srbskega življenja. Natečaj je bil razpisan od 1. dec. 1909 do 1. okt. 1910. Uspeh razpisa: 36 izvirnih dram, a nagrade ni dobila nobena. Ako se popravita, se sprejemata v običajno uprizoritev (a brez nagrade) 2 drami. Natečaj se je razpisal izprva do 1. febr. 1912. Sežida se novo gledališče, za katero je izvršil načrte arhitekt Josip Bukovac in je dovolila srbska narodna skupščina kredit 300 tisoč dinarjev. Zidati so že začeli in bodo z delom baje že letos gotovi. Srbsko narodno gledališče v Belemgradu goji le dramo ter dobiva podporo od Belgrada, kraljevtva in od kralja, vrhu tega pa plačuje vse uradnike in igralce vlada posebej ter ima gledališče luč, kurjavo i. dr. brezplačno.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

PORTUGALSKI DOGODKI.

Lizbona, 2. februarja. Vlada je dala aretirati delavske voditelje, ki so uprizorili revolucijski štrajk v deželi. V njihovih stanovanjih so se našli skrajno kompromitujoči dopisi, iz katerih je dokazano, da so vodili revolucijski štrajk na Portugalskem monarhisti in prijatelji pregnanega kralja. V zvezi z delavskimi voditelji je bl tudi bivši diktator Franco. Vlada je dala Franca in pet bivših ministrov kralja Manuela zapreti. Vsa denarna sredstva, ki so jih imeli revolucionarji na razpolago, so prihajala od rojalistov, ki žive v tujini.

Lizbona, 2. februarja. Vsled energičnih ukrepov vlade je v mestu že popoln mir. Iz province pa prihajajo še vedno poročila o hudih bojih. Posebno veliko število je dinamičnih atentatov, kjer je izgubilo mnogo sto ljudi svoje življenje. Tudi vojaške čete imajo večje zgube. Vlada upa, da uzpostavi v najkrajšem času red, ker je pretrgala vse vezi med rojalisti in delavci.

POLNOLETJE BOLGARSKEGA KRALJEVIČA.

Sofija, 2. februarja. Danes se je slovesno proglasila polnoletnost bolgarskega kraljeviča Borisa. V stolnici se je vršila slavnostna služba božja, a nato je podal kraljevič Boris pred vsemi gosti svojo vojaško prisego.

DEMISIJA SRBSKEGA KABINETA.

Belgrad, 2. februarja. Tekom jutrišnjega dne poda ministrski predsednik demisijo celokupnega kabineta, katero bo kralj sprejel, a obenem odredil tudi razpust skupštine.

REINBOT — POMOŠČEN.

Petersburg, 2. februarja. Car je pomilostil generala Reinbota, ki je bil radi ogromnih defraudacij obsojen na večletno ječo.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Berlin, 2. februarja. Oficijelno se razglasa, da bo cesar Viljem otvoril dne 7. februarja osebno s prestolnim govorom novi nemški državni zbor.

J. VRHLICKY.

Praga, 2. februarja. Zdravstveno stanje pesnika Vrhlickega, ki ga je včeraj zadela kap se je tekom današnjega dne izboljšalo.

BRAF — OBOLEL.

Dunaj, 2. februarja. Poljedelski minister dr. Braf ki je ravnokar okrevaval po daljši bolezni, je nanovo obolel. Njegovo stanje je precej resno.

AEHRENTHAL.

Inomost, 2. februarja. Za grofa Aehrenthala je najeta v bližini Bocna vila, kamor ga prepeljejo v slučaju, ako se njegovo stanje toliko zboljša, da bodo mogli dovoliti zdravniški prevoz.

Kako se dobi odlikovanje.

Pred berlinskim sodiščem se je v ponedeljek vršila jako interesantna razprava, ki znači zopet novo pikantnost med pustolovstvi umrlega belgijskega kralja Leopolda.

Kraljevska operna pevka Frida Hempel, primadona berlinske kraljeve opere tožila je namreč glavnega urednika berlinskega lista »Kl. Journal« Artur Lehmann, češ da jo je v svojem časopisu razžalil in sicer zato, ker je priobčil članek, kako je prišla operna pevka do tako visokega odlikovanja, kakor je Leopoldov red. V tem članku se pripoveduje, da je želela dobiti pevka Frida Hempel visoko odlikovanje Leopoldovega reda, ki se daje navadno samo državnikom in visokim oficirjem. Hempel pa je hotela imeti na vsak način ta red in se je obrnila v ti zadevi na ženo, ki je imela na kralja Leopolda izvanredno velik vpliv. Ta žena je bila znana

kraljeva metresa baronica Vanghan.

Ta je bila takrat na belgijskem dvoru vsemogočna in njena želja je bila kralju in dvoru ukaz. Ona je tudi pogovornica kralja, ki je bil sicer znan kot velik neprijatelj glasbe, da se je udeležil koncerta, ki ga je baronica priredila v svoji vili. Na tem koncertu je pela berlinska operna pevka Frida Hempel par pesmi, igral pa je tudi znani virtuozi na gosli Jacobs.

Ko je bil koncert in s tem oficijelni del končan, je baronica po svoji navadi priredila pravi bakhnal.

Pilo in pelo se je, šampanjec je tekel v curkih, plesali so se najdrznejši plesi... sploh je minula noč v največjem in najboljšem razpoloženju in najboljši zabavi.

Kralj Leopold je obdaril vse, ki so bili navzoči ono noč v vili njegove metrese z najbogatejšimi darili, za operno pevko Hempel je pa baronica Vanghan preskrbela visoko odlikovanje namreč

oficirski križ Leopoldovega reda.

S tem odlikovanjem, ki jo je dobila izvanredno hitro, je operna pevka hodila po Ostendu, kjer se je kmalu izvedelo, kako se je izvršilo to odlikovanje. Ta zadeva je izzvala splošen škandal in nazadnje je Hempel dobila migljaj, da naj ne nastopa več javno s tem redom.

Pri obravnavi pa, ki se je vršila v Berlinu je bil urednik obsojen, ker se ni moglo pred sodišče pozvati glavne obtežilne priče, ki je bil svojčas

prvi telesni sluga kralja Leopolda.

ter je napisal tudi lansko leto v pariškem listu »Paris Journal« svoje spomine o kralju Leopoldu, kjer je omenjal tudi ta dogodek. Operna pevka Frida Hempel pa je izpovedala sledeče: Ko sem bivala na svojem dopustu v Ostende, prišla je nekoč k meni baronica Vanghan, ki je do takrat nisem poznala in me povabila, da priredim v njeni vili koncert za dober honorar. Po koncertu je bil kralj jako prijazen z menoj, sedel je k meni na zofo in dvoril na vse načine. Dejal mi je, da mi bo poslal kako odlikovanje; potem sem se jaz odpeljala v svoj hotel. Kaj se je pa godilo po mojem odhodu, tega seveda ne morem vedeti. Par dni potem pa sem dobila v Ostende Leopoldov red in pismo v katerem me imenuje kralj oficirjem Leopoldovega reda.

Vsled te izpovedi in ker je Lehmann s pričami ni mogel izpodbiti, ter podpreti svoje trditve, je bil obsojen na sto mark globe radi obrekovanja in zanemarjanja uredniške dolžnosti. Kljub obsodbi pa je stvar vendar zanimiva, ker se vidi kako različne so zasluge, za katere se lahko dobi visoko odlikovanje.

Pulju, okresni odbor v Novem Bydžove, mestni zastop v Kamniku, V. Kavalier Sázava na Češkem, J. Rezač, nadzornik v Krškem, J. Rahne, notar na Brdu, dr. H. Tuma v Gorici, R. Arce v Ljubljani, L. Svetec, notar v Litiji, J. Knez v Ljubljani, mestni zastop v Idriji, J. rytir Daubek, Brnenec na Češkem; po 15 K: baron Rosches-Rath v Gorici in dr. Fr. Jurtela v Ptuj; po 10 K: okrajna posojilnica v Ljutomeru, okresni odbor v Roudnici na Labi, J. Bole v Reki, kolinska tovarna za kavno prives, hranilnica v Žiri, J. Mankoč v Trstu, dr. J. Čelakovsky, t. č. rektor češke univerze v Pragi, okresni odbor v Kostelci na Orlici, klub konceptnih uradnikov češ. dežel. odbora, dr. J. Wilfann v Trstu, rolnička sladovna v Prostejove, L. Jonko v Boveu, dr. J. Hrašovec v Celju, dr. J. Srnec v Celju, tovarna umetnih gnojil v Kolinu, J. Fischer, tovarn. ravn. Pečky na Češkem, F. Žužek, nadzornik v Ljubljani, občanska založna v Slanem, dr. F. Horvat, notar v Brežicah, J. Stritar na Dunaju, F. Matejčič, dež. šol. nadz. v Trstu, M. Jurkovič, dekan v Ljutomeru, A. Trevn na Jesenicah, dr. F. Rosina, odvetnik v Mariboru, dr. V. Kukovec v Celju, dr. J. Jenko v Ljubljani; po 6 K: dr. P. Nesy, advokat v Pragi, dr. J. Schegala v Novem Mestu, vlad. svetnik dr. J. Metelka, univ. prof. v Pragi, R. Perušek, prof. v Ljubljani, dr. J. Sedlaček Smichov, dr. F. Horvat, odvetnik v Ptuj, dr. F. Slavik, prof. Žižkov, V. Tobisch, svet. dež. odb. Bubeneč pri Pragi, dr. J. Tičar v Kranjski Gori, dr. J. Polivka, univ. prof. v Pragi, Ed. Kavčič, trgovec v Ljubljani; po 5 K: J. Rohrmann, notar v Kostanjevici, J. Bartou a synove, Nachod, dr. A. Kraus, univ. prof. v Pragi, dr. J. Kolšek, odvetnik v Laškem trgu, dr. O. Rvbar v Trstu, V. Čihák, Podebrady, dr. J. Klasinc, advokat v Gradcu, V. Krajnc, notar v Smarju, J. Sitter, sod. svet. v Brežicah, A. Tavčar, prof. v Ljubljani, St. Ferlan, c. kr. stotnik v Gradcu, dr. G. Hodek, Petipov. Josipina Puppo v Kranju, J. Šmodej, notar v Velikih Laščah, O. Ploj, notar v Črnomlju; po 4 K: R. Giontini v Ljubljani, Ed. Kaizl, bančni uradnik, Karlin, J. Berlišg, trgovec v Rogatcu, A. Hudovernik, notar v Ljubljani, L. Schwentner v Ljubljani, A. Senekovič, vlad. svet. v Ljubljani; po 3 K: dr. J. Koloušek, univ. prof. v Pragi, dr. J. Jarnik, univ. prof. v Pragi, J. Wieser, prošt v Podkrnežu na Koroškem, A. Cvenkel v St. Petru v Savinjski dolini, M. Šinko, prof. in župnik v pok. v Središču, J. Medica, posestnik parne žage v St. Petru; po 2 K: V. Kaš, prof. Pribram, dr. V. Šamanek, Liberči, J. Zadravec, posestnik v Središču, A. Kolar, župnik pri sv. lju na Stajerskem, Matilda Šebenikova, posestnica na Uncu, M. Zmave, trgovec v Rajhenburgu, S. Lapajne, okr. glavar v p. Ljubljana, J. Selih, župnik pri sv. Kunigundi na Pohorju. — Darove sprejema blaginjak dr. Karel Šebesta, advokat, Praha II. Spalená ul. 9.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Zahtevajte „Dan“ po vseh gostilnah, kavarnah, brivnicah, bralnih društvih in čitalnicah!

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 56 —

— Smrt peklenska! je renčal vojak. Ali je to odgovor? Kaj delaš tu, hlapec hudičevi? Govori!

— Križ svetega Andreja nosite, je dejal Saitano.

— Sam vem! In dalje?

— Znamenje burgundske hiše je to, je nadaljeval Saitano.

— Burgundec je moj gospod!

— In Nevers je sin njegov.

— Ali se meniš norčevati, postopač pretepaški?

— Ne! Ako hočete napraviti plemenitemu gospodu de Nevers uslugo, pripeljte mu tega dečka... Če pa hočete biti obešeni, ga pustite v miru.

Poveljnik je mignil. V hipu je bil Hardy obkoljen, pograbljen kljub opletanju in postavljen med dva vojaka, ki sta ga držala za roke.

— Naredim, kar si rekel, je mrmel oboroženec. Ampak, pri papeževem popku, ako si nas nagoljufal... naprej. V burgundsko palačo. In ti, z nami!

— Grem, je dejal Saitano, pa če mi hočete verjeti, ne iščite tam gospoda de Nevers.

— Kje pa, prokleti vlačugar?

— V Hiši Saint-Pol!

Napotili so se. Med dvema vojakoma je premišljeval Saitano: deček bo molčal... Ivan Nevstrašni bo za to poskrbel. Hardy je šel v sredi trope z obupom v srcu, kakor človek, ki je spoznal nemožnost boja proti usodi.

Ustavili so se pred padajočim mostom.

Hardy je vzdignil oči, videl debele masivne stolpe, molčeče stražnike vrat z nabode-

Celo noč
odprto

Kavarna Leon
Stari trg šte. 30

Celo
noč odprto

Lepo stanovanje

3 sobe itd. v I. nadstropju v prijazni
Novi ulici 3 je takoj ali za pozneje
poceni oddati. 100

Lasne kite

po 5, 7, 9 in 12 K. Barva za lasne in brado
„Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po 2 in 4 K.
— Lasne podlage in mrežice vse vrste. — La-
sulje, brade, šminke itd. za gledališča. — Šminke
in puder za ulico, vse po jako zmernih cenah
priporoča

Štefan Strmoli, Ljubljana

Pod Trančo 1 (zraven čevljarskega mostu) izde-
lovalnica za vsa lasna dela.

Česke bliščeče brikete,

Šlezjske fine brikete,

Fine štedilniške brikete,

Češki visokoplamteči premog,

največje in najcenejše vročine, priporoča

J. Paulin, tu, Nova ulica 3.

MIHAEL KASTNER, Ljubljana

Kongresni trg šte. 10

dobavlja najcenejše: špecerijsko blago; jedilno in živinsko sol; petrolej
(tudi v originalnih pločevinastih posodah); obdačen in neobdačen bencin za
motorje in avtomobile; gasolin, cigroin za razseltjavo; gorilno olje za Diesel-
motorje; vseh vrst strojno olje; parafin itd. itd.

**Vse mineralne vode in studenčne produkte
vedno sveže v zalogi.**

— 53 —

nja vrednejše je bilo, da je v takem trenutku otrok mislil na rešitev neznancev!...

Saitano je obstal kakor pribit nad to ročnostjo, in prisotnostjo duha svojega nepričakovane nasprotnika.

To noč bi se moral izvršiti odločilni poizkus. Dolgo časa je Saitano pripravljaj zanj elemente. Mesece potrpežljivosti, zvijače in poguma ga je stalo, da sije priskrbel žive tri.

— Kdaj bom mogel pričeti znova? je mrmral in besnel od jeze. Se mi sploh ponudi še kdaj tako ugodna prilika? In ta demon me končno more ovaditi kot copernika; kaj bo z mojimi odkritji, ako umrjem v mukah. Ali naj bežim? Popustim vse, kar sem nagromadil v tej hiši?

Mračen kakor Arhangel pekla je motril osvobodene tri, ki so se potegnili v kot in si urno drgnili zabrekla zapestja in gležnje. Niti kričali niso; čeljusti so bile krčevito sklenjene in niso izpuštile najmanjšega glasu.

— Ti ne poveda ničesar, je mislil Saitano. Groza jim je uničila spomin. Jutri ne bodo mogli najti niti ulice, niti hiše, da bi me ovadili. In mogoče, da poginejo od prestanega strahu že v nekaj dneh. Ti bodo molčali.

In njegov pogled se je ustavil na Hardyju, ki je stal z nožem v roki pred tremi, kakor da bi jih hotel varovati pred Saitanom.

— Ta ti bo govoril! Neustrašenost samo nosi v srcu. Kraljica me bo zatajila! Celo v njenem interesu je, da me izroči mučenju. Prokleta! Naj ovadi ta otrok moje delo, moje rezilo in vesil bom, če si mestni bedaki ne izmislijo in me sežgo na grmadi kot copernika.

Hiša Saint-Pol.

14

Ravnokar dospela sveža najmodernejša konfekcija **K 14.— naprej**
za dame in sicer lepi dolgi paletoti in kostumi od
ter modre in barvaste jopice za deklice od **K 4.— naprej**,

Mestni trg
štev. 5.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmedn'ce na peresih, ::: podobe, zrcala, otročje vozičke itd. :::

Sprejemajo se tudi
opreme hotelov.

zopet ugasnil. Iztegnil je roko in se s prstom dotaknil poveljnikovih prs.